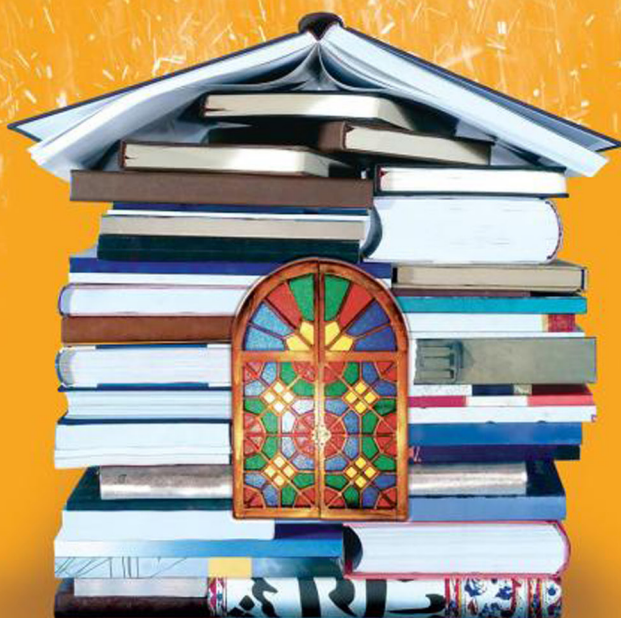

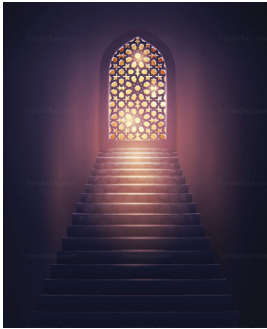
برنامه مطالعاتی مدیریت اسلامی

سطح مقدماتی

برای دانشجویان دانشگاه امام صادق (ع)

نسخه ۱۳۹۷

دفتر مطالعات مدیریت اسلامی دانشگاه امام صادق (ع)

ورود جدی، موثر و روشمند به مطالعه و پژوهش در یک عرصه‌ی علمی بدون یک برنامه‌ی مطالعاتی دقیق، میسر نیست. علاوه بر این، وجود یک برنامه مطالعاتی منسجم می‌تواند امکان برنامه‌ریزی گروهی و تسریع در رسیدن به اهداف را به ارمغان آورد. ای بسا انگیزه‌های جدی و مصممی که به سبب هرزخوانی‌های پراکنده و بی‌نتیجه (ناشی از نبود برنامه مطالعاتی دقیق در این عرصه) به خاموشی گراییده است.

در راستای رفع این خلاء در ادامه تلاش شده است، برنامه مطالعاتی مقدماتی برای ساماندهی مطالعات اولیه دانشجویان در زمینه مدیریت اسلامی و مقدمات آن فراهم شود. در تدوین این برنامه مطالعاتی ارزش‌های متعددی مورد توجه قرار گرفته است. از این میان می‌توان موارد زیر را مورد اشاره قرار داد:

- در نظر گرفتن وسع زمانی و توانی دانشجویان
- در نظر گرفتن امکانات موجود دانشگاه و دانشکده
- رشد متوازن و تخصصی متقاضیان در حوزه‌های گوناگون مطالعات اسلامی در مدیریت

- رشد پلکانی متقاضیان و معنادار بودن سطح بندی انجام شده
- تطابق حداکثری برنامه ارائه شده با واحدهای فعلی دانشجویان

در این راستا تلاش شده است با رعایت موازین بالا برنامه مطالعات مقدماتی مدیریت اسلامی در دو بخش اصلی تدوین گردد. **بخش اول** این برنامه که با عنوان «**تمهیدی**» نام‌گذاری شده است، به منظور معرفی مجموعه آثاری برای آشنایی با منابع و علوم اسلامی مورد نیاز برای تولید مدیریت اسلامی طراحی گردیده است. لذا آثاری در رابطه با علوم قرآنی و تفسیر قرآن، حدیث و علوم حدیث، منطق و فلسفه اسلامی، اخلاق، سیره اهل بیت علیهم السلام و فقه و اصول، معرفی شده‌اند.^(۱)

در هر دسته معرفی آثار در دو بعد صورت گرفته است. به عنوان نمونه در اولین دسته، ابتدا آثاری در ذیل بعد تفسیری معرفی شده‌اند که آشنایی با تفسیر و علوم قرآنی را به صورت کلی میسر می‌سازند. در بعد دوم، در ذیل علوم قرآنی، آثاری معرفی شده‌اند که به مدیریت اسلامی از منظر قرآن پرداخته‌اند. همین وضعیت برای سایر دسته‌ها نیز جریان دارد.

(۱) باید خاطر نشان ساخت هر چند هر پژوهشگر طبعاً باید یکی از این عرصه‌ها را انتخاب کند؛ اما آشنایی ابتدایی و مقدماتی با تمامی آن‌ها (یعنی در سطحی که برنامه حاضر عهده‌دار آن است) برای هر پژوهشگر مدیریت اسلامی، ضروری است.

بخش دوم این برنامه با عنوان تطبیقی اصلاحی نامگذاری گردیده است. منظور از تطبیقی اصلاحی، مقایسه، اصلاح و تکمیل دست‌آوردهای مدیریت متداول براساس منابع و علوم اسلامی است. این رویکرد را می‌توان ساده‌ترین رویکرد برای تولید علم مدیریت اسلامی نامید. در بخش دوم برنامه مطالعاتی، آثاری که برای همین مقایسه، تطبیق و اصلاح ضرورت دارد، مورد معرفی قرار گرفته است. باید توجه داشت بخش تمهیدی مطرح شده در این برنامه مقدمات و پیش‌نیازهای کافی برای آغاز پژوهش در این رویکرد را فراهم می‌آورد. از همین رو در ادامه، به گونه‌ای موجز سیر مطالعاتی متناسب با اقتضائات فوق ارائه می‌گردد.

بخش اول: تمهیدی

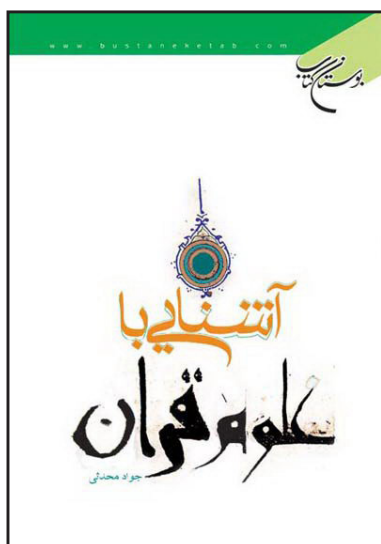
همانطور که اشاره شد، اولین گام مطالعاتی برای تولید علم مدیریت اسلامی پرداختن به منابع و علوم اسلامی مرتبط با مدیریت اسلامی است که در این برنامه «تمهیدی» نامیده شده است. باید توجه داشت، نتایج حاصل از پژوهش‌های این رویکرد، نظریه‌هایی نیست که در سازمان‌ها توسط مدیران مسلمان مورد استفاده قرار گیرد؛ بلکه، نتایج این پژوهش‌ها را می‌توان **زمینه‌ساز** شکل‌گیری پژوهش‌های جدی‌تری دانست که علاوه بر دارا بودن وصف اسلامیت به معنای دقیق کلمه، کارآمدی لازم را نیز در عرصه‌ی اداره‌ی سازمان‌ها داشته باشد. به عبارت دیگر، خروجی‌های این پژوهش‌ها را می‌توان ورودی‌های پژوهش‌هایی دانست که در سطوح بعدی برنامه مطالعاتی مدیریت اسلامی به آن‌ها پرداخته شده است. همانطور که بیان خواهد شد، بخش تمهیدی خود براساس منابع و برخی علوم اسلامی (مرتبط با تولید مدیریت اسلامی) تقسیم‌بندی شده است. در ادامه، این تقسیم‌بندی‌ها به همراه کتاب‌های پیشنهادی ذیل هریک ارائه شده است:

منابع لازم جهت آمادگی برای پژوهش‌های تمهیدی قرآنی

بعد تفسیری

تدبر در قرآن شامل
زمینه‌ها، کلیدها،
اصول...

به اهتمام محمد بیستونی
مشخصات نشر :
قم : بیان جوان

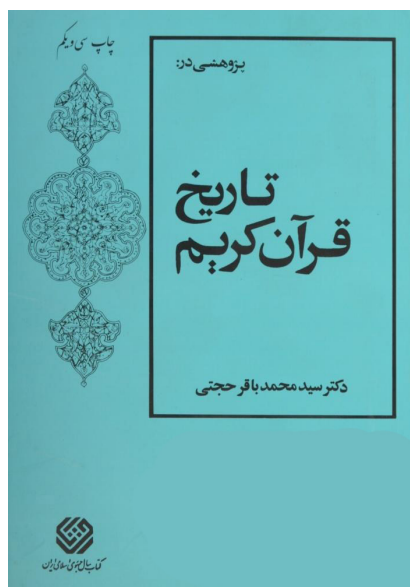

آشنایی با علوم قرآن

نویسنده:
جواد محدثی
مشخصات نشر :
بوستان کتاب قم

برگزیده تفسیر نمونه
(دوره ۵ جلدی)

زیر نظر استاد محقق
آیت الله مکارم شیرازی
مشخصات نشر :
دارالکتب الاسلامیه

پژوهشی در تاریخ
قرآن کریم:

کاوشهای مربوط به علوم قرآنی

نویسنده

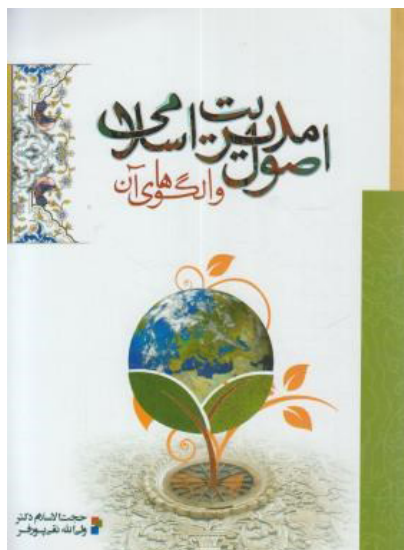
سید محمد باقر حجتی

مشخصات نشر :

دفتر نشر فرهنگ اسلامی

اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن

نویسنده:
ولی الله نقی پورفر
مشخصات نشر:
ثناي دانش

منابع لازم جهت آمادگی برای پژوهش‌های تمهیدی حدیثی

نهج البلاغه با ترجمه فارسی روان

مترجم:
آیت الله العظمی مکارم شیرازی
مشخصات نشر:
انتشارات امام علی بن ابی طالب

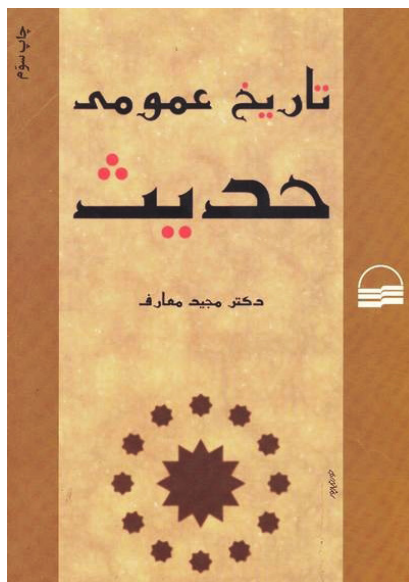
تاریخ عمومی حدیث با رویکرد تحلیلی

نویسنده:

مجید معارف

مشخصات نشر:

کویر

روش فهم حدیث

نویسنده:

دکتر عبدالهادی

مسعودی

مشخصات نشر:

سمت

دروس موجزة في علمي الرجال و الدراية

نويسنده:

آيت الله جعفر سبحاني

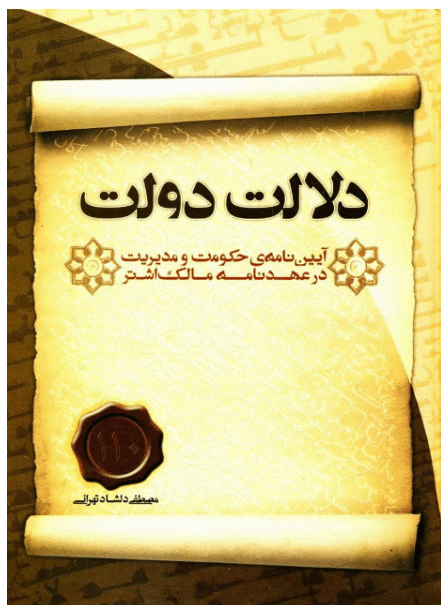
مشخصات نشر:

مركز بين المللي ترجمه و

نشر المصطفى (ص)

بعد مدیریت اسلامی

همه ی گرایش ها

دلالت دولت

نويسنده:

مصطفی دلشاد تهرانی

مشخصات نشر:

دریا

گرایش دولتی

الحیاء – جلد ۹

نویسنده:

محمدرضا حکیمی

مشخصات نشر:

دلیل ما

الحیاء

محمدرضا حکیمی - محمدحسین علی‌حکیمی

تجارت و فرهنگ نامه دادوستد

محمدی ری شهری

مترجم:
حمیدرضا شیبخی

همکار:
سیدمجتبی غیوری

گرایش بازرگانی

فرهنگ نامه تجارت

و داد و ستد

نویسنده:

آیت الله محمدی ری شهری

مشخصات نشر:

دارالحديث

گرایش مالی

توسعه اقتصادی بر پایه ی قرآن و حدیث

نویسنده:

آیت الله محمدی ری شهری

مشخصات نشر:

دارالحدیث

توسعه اقتصادی

بر پایه قرآن و حدیث

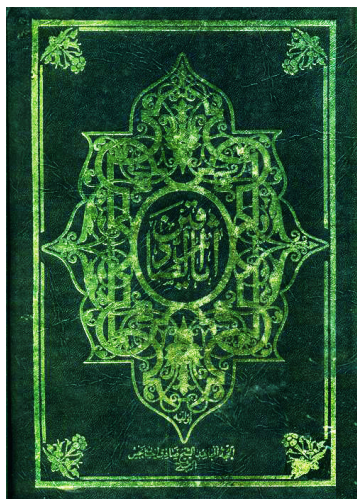
محمدی شهری

ترجمه

سیدامام‌الکرم حسینی (ره)

با همکاری

سیدرضا حسینی

گرایش صنعتی

آثار الصادقین

نویسنده:

صادق احسانبخش

مشخصات نشر:

موسسه تحقیقات و نشر

معارف اهل البيت (ع)

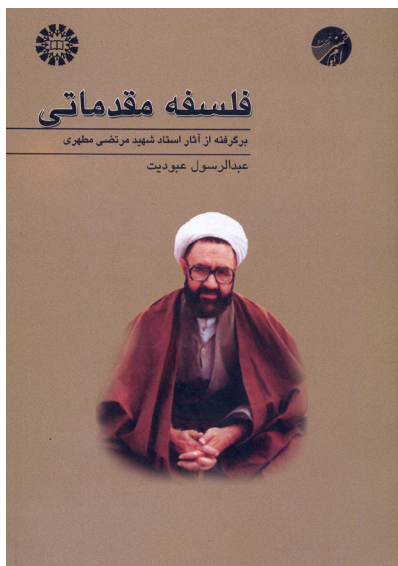
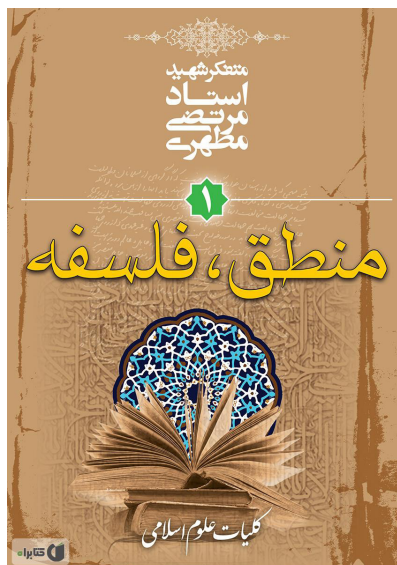
باب های: اجر، الامل، بخل، بدع، ثبات، جبر، جبن، جرب، جهل، حرس، حرص، حزم، حسب، حسد، حسر، ذلل، دبر، دراء، دعو، رای (از آیات الراء تا المشاوره فی الراء)، رجو، رحم، رشد، رضو، رعی، رغب، رود، روض، روع، رهب، زرع، زلل، زمن، سبب، سخی، سعد، شبع، شجع، شک، شور، صنع، طمع، ظن، عبر، عجل، عدل، عرف، عقل، علم (علم النافع)، غیظ، فتح، فرس، فکر، فهم، القضا و القدر، قدر، قرع، قصد، قنط، کرم، کظم، کیس، مشی، نهی: الفرق الناس فی الامر و النهی

منابع لازم جهت آمادگی برای پژوهش‌های تمهیدی فلسفی

بعد فلسفی

کلیات علوم اسلامی

نویسنده:
شهید مرتضی مطهری
مشخصات نشر:
انتشارات صدرا

فلسفه مقدماتی:
برگرفته از آثار استاد
شهید مرتضی مطهری
نویسنده:
عبدالرسول عبودیت
مشخصات نشر:
سمت

پیش نیازهای مدیریت اسلامی

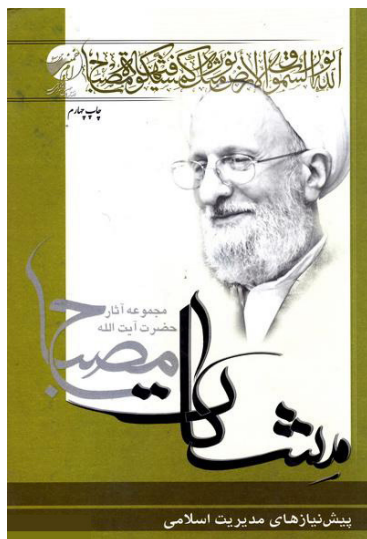
نویسنده:

محمد تقی مصباح یزدی

مشخصات نشر:

مؤسسه آموزشی و

پژوهشی امام خمینی

منابع لازم جهت آمادگی برای پژوهش‌های تمهیدی اخلاقی

معراج السعادة

نویسنده:

ملا احمد فاضل نراقی

مشخصات نشر:

نشر جمال

مفاتيح الحياة

نویسنده:

آیت الله جوادی آملی

مشخصات نشر:

اسراء

منية المريد

نویسنده:

شهید ثانی

مشخصات نشر:

بوستان کتاب

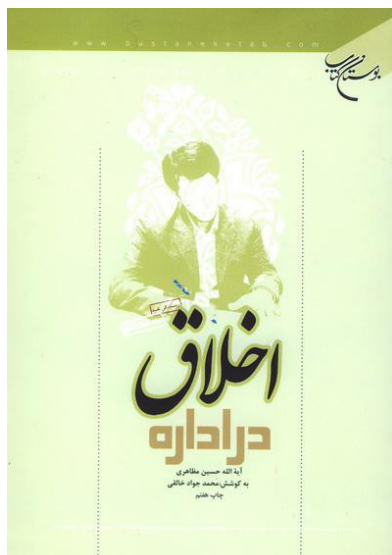
اخلاق در اداره

نویسنده:

آیت الله مظاهری

مشخصات نشر:

بوستان کتاب

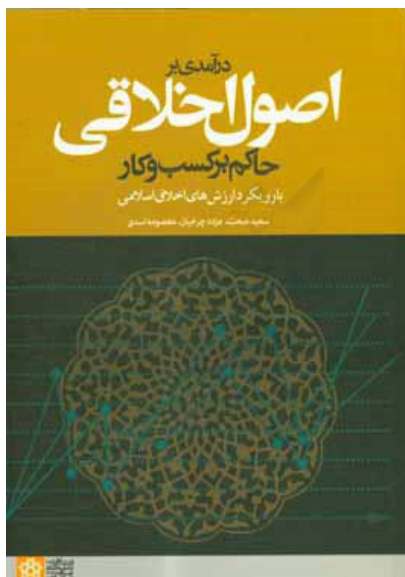

درآمدی بر اصول اخلاقی

حاکم بر کسب و کار

پار و دیگر ارزش های اخلاقی اسلامی

تألیف: سعید صحت، تهران: مرکز پژوهش های اسلامی

درآمدی بر اصول اخلاقی حاکم بر کسب و کار: با رویکرد ارزش های اخلاق اسلامی

نویسنده:

سعید صحت

مشخصات نشر:

انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی

منابع لازم جهت آمادگی برای پژوهش‌های تمهیدی سیره‌ای

بعد اسلامی

تاریخ سیاسی اسلام

نویسنده:

رسول جعفریان

مشخصات نشر:

دلیل ما

بعد مدیریت اسلامی

سیره نبوی

دفتر سوم: سیره مدیریتی

نویسنده:

مصطفی دلشاد تهرانی

مشخصات نشر:

انتشارات دریا

تشکیلات اسلامی

نویسنده:

محمد الرفاعی

ترجمه

دکتر موسوی

مشخصات نشر:

به نشر

منابع لازم جهت آمادگی برای پژوهش‌های تمهیدی فقهی و اصولی

بعد اخلاقی

معرفة أبواب الفقه

تلخیص تحریر الوسیله للامام الخمينی (ره)

نویسنده:

محسن الفقیهی

مشخصات نشر:

مرکز بین المللی ترجمه و نشر

المصطفی (ص)

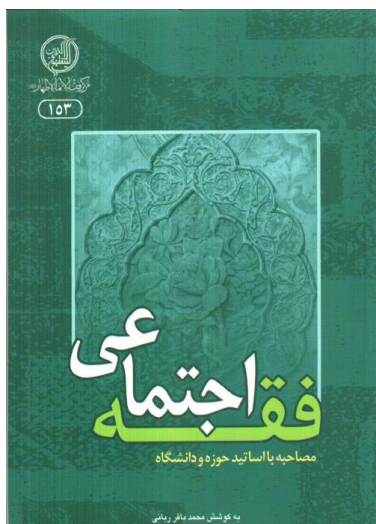
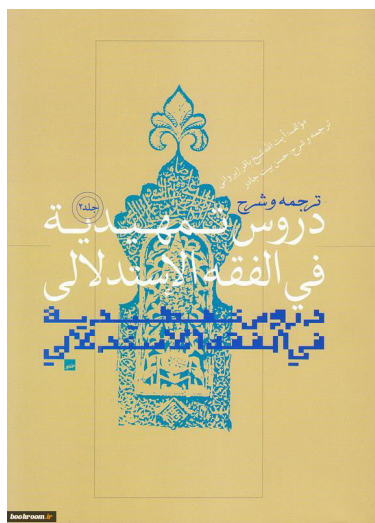
دروس تمهیدیہ فی الفقہ الاستدلالی

نویسنده:

محمد باقر الإيروانی

مشخصات نشر:

توحید

فقہ اجتماعی

نویسنده:

محمد باقر ربانی

مشخصات نشر:

مرکز فقهی ائمه اطهار (علیهم السلام)

الموجز في علم الاصول الفقه

نویسنده:

جعفر سبحانی

مشخصات نشر:

دار الفكر

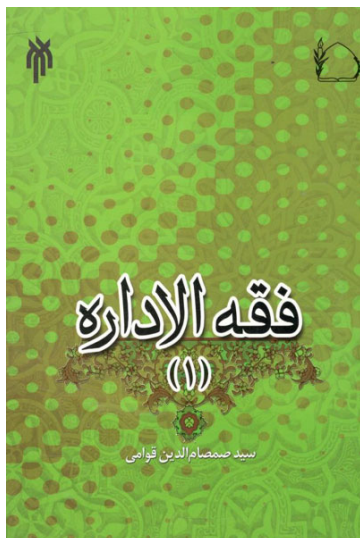
في اصول الفقه

آيت الله جعفر سبحانی

ترجمه: استاد محسن غرویان

سید محمد رضا طالبیان

بعد مدیریت اسلامی

فقه الاداره

نویسنده:

صمصام الدین قوامی

مشخصات نشر:

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
و بنیاد فقهی مدیریت اسلامی

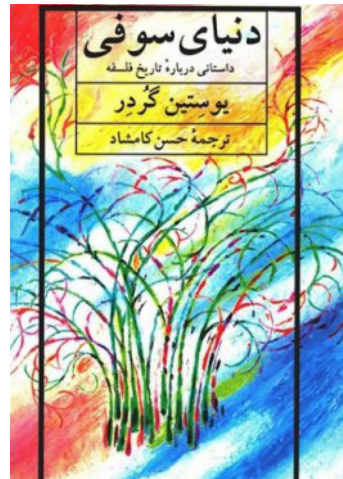
رویکرد پژوهشی تطبیقی - اصلاحی را می‌توان ساده‌ترین رویکرد برای تولید مدیریت اسلامی نامید. در این رویکرد، با مدنظر قرار دادن مبانی و/ یا نتایج مدیریت متداول، تلاش می‌کنیم با مقایسه و سپس اصلاح، تأیید یا تکمیل نظریات مدیریت متداول، میان این مدیریت و آموزه‌های اسلامی تا جای ممکن هماهنگی ایجاد نماییم. هرچند نمی‌توان نتیجه چنین پژوهش‌هایی را نظریات مدیریت اسلامی به معنای دقیق کلمه دانست، ولی این نتایج می‌توانند در دوران گذار زمینه‌ی مناسبی را جهت حرکت به سمت تحقق نظری و عملی مدیریت اسلامی ایجاد کنند.

باید توجه داشت که رویکرد پژوهش تطبیقی اصلاحی تنها هنگامی معتبر است که مبانی نظریات مدیریت نیز مورد توجه قرار گیرند. در صورتی که قصد مطالعه و پژوهش پیرامون مبانی نظریات مدیریت متداول را داشته باشیم باید در سیر مطالعاتی خود با ابزارهای متناسب با این هدف آشنا شویم؛ ابزارهایی که عمده‌تاً می‌توان آنها را در حوزه‌ی علمی نظیر فلسفه غرب، فلسفه علم، فلسفه سیاست، تاریخ تمدن و ... یافت. برخی از اصلی‌ترین کتاب‌های مورد نیاز برای چنین پژوهش‌هایی عبارتند از:

۱- کلیات تاریخ و فلسفه غرب

دنیای سوفی

نویسنده:
یوستین گِردِر
مشخصات نشر:
نیلوفر

چیستی علم

درآمدی بر
مکاتب علم‌شناسی فلسفی

آلن اف. چالمرز
ترجمه دکتر سعید زیباکلام

چیستی علم

نویسنده:
آلن اف چالمرز
ترجمه:
سعید زیباکلام
مشخصات نشر:
سمت

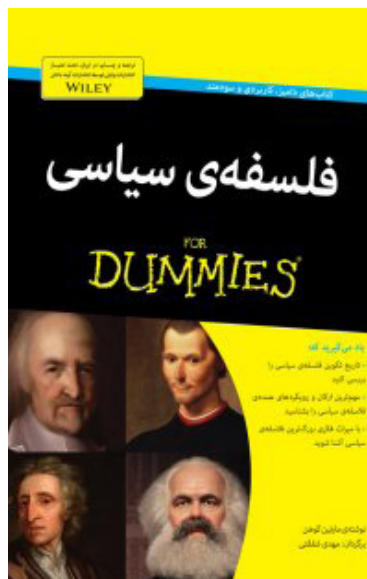
فلسفه ی سیاسی

نویسنده:

مارتین کوهن

مشخصات نشر:

نشر آوند دانش

فلسفه ی امروزی علوم اجتماعی

نویسنده:

برایان فی

مترجم:

خشایار دیهیمی

مشخصات نشر:

طرح نو

توسعه و مبانی

تمدن غرب

نویسنده:

مرتضی آوینی

مشخصات نشر:

واحه

توسعه و مبانی تمدن غـ

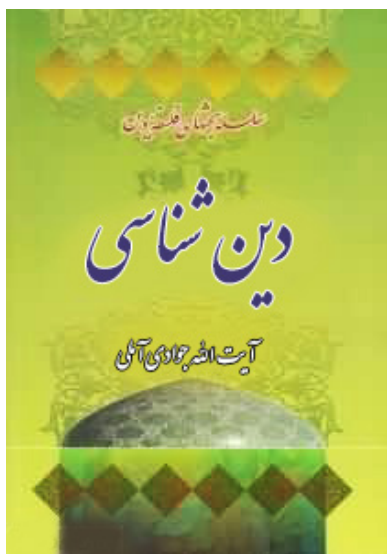

[پیشرفت اقتصادی با تکامل فرهنگی]

رب

واحه

۲- کلیات دین شناسی

دین شناسی

نویسنده:

عبدالله جوادی آملی

مشخصات نشر:

اسراء

انتظار بشر از دین

نویسنده:

عبدالله جوادی آملی

مشخصات نشر:

اسراء

انتظار
بشر از
دین

آیة الله جوادی آملی

منزلت عقل در هندسه معرفت دینی

نویسنده:

عبدالله جوادی آملی

مشخصات نشر:

اسراء

منزلت عقل
در هندسه معرفت دینی
آیة الله جوادی آملی

**مبانی علوم
انسانی اسلامی**

نویسنده:

احمد حسین شریفی

مشخصات نشر:

آفتاب توسعه

**الگوهای کلان تولید
علوم انسانی اسلامی در
بستر انقلاب اسلامی**

نویسنده:

سید مهدی موسوی

مشخصات نشر:

آفتاب توسعه

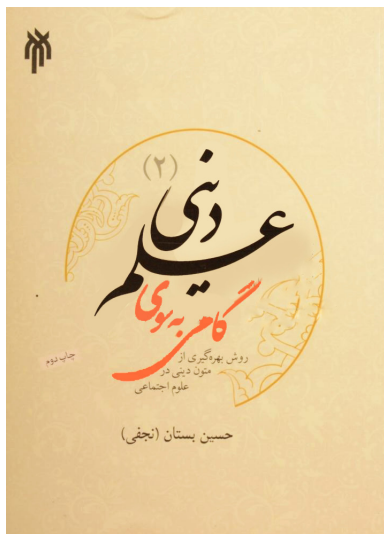
هویت علم دینی

نویسنده:

خسرو باقری

مشخصات نشر:

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی،
سازمان چاپ و انتشارات

گامی به سوی علم دینی

نویسنده:

حسین بستان نجفی

مشخصات نشر:

پژوهشکده حوزه و
دانشگاه

در برنامه حاضر قریب به ۴۰ اثر (۳۷ اثر) در رابطه با منابع و علوم اسلامی مرتبط با مدیریت اسلامی و مبانی اندیشه‌ای و فلسفه‌های مضاف معرفی شده است. بدیهی است شیوه مطالعه هریک از این متون و علم آموزی در هر یک از این عرصه‌ها، بایسته‌های خود را داشته و با دیگر عرصه‌ها تفاوت دارد. به عنوان نمونه در بخش مقدمی، پیگیری آثار مطرح شده در اصول فقه یا فلسفه نیازمند راهنمایی استاد است. به علاوه، مطالعه هر یک از این آثار، برای ذهن‌های روشن و پرسشگر سوالات و نکات بسیاری را ایجاد می‌کند. لذا پیشنهاد می‌شود دانشجویان در گروه‌هایی مطالعاتی و به صورت جمعی پیشبرد این برنامه را در دستور کار قرار داده و با نظارت اساتید و صاحب‌نظران محترم، گام‌های ذکر شده را طی کنند. این برنامه مقدماتی نقطه شروعی برای پژوهش در عرصه مدیریت اسلامی است و با پیگیری سطوح پیشرفته‌تر آن ان شاء الله آمادگی لازم برای تولید علم مدیریت اسلامی فراهم خواهد شد.

